

# РЕШЕНИЕ

№ 10977

гр. София, 28.03.2025 г.

## В ИМЕТО НА НАРОДА

**АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 40 състав,**  
в публично заседание на 20.02.2025 г. в следния състав:

**СЪДИЯ: Диляна Николова**

при участието на секретаря Евелина Пеева и при участието на прокурора Десислава Кайнакчиева, като разгледа дело номер **8931** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.203 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/ във вр. с чл.1, ал.2 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди /ЗОДОВ/.

Образувано е по искова молба на Л. С. С. и М. С. С. – малолетен, действащ чрез своята майка и законен представител Е. В. Г., с която срещу Националната здравноосигурителна каса /НЗОК/ са предявени искиове с правно основание чл.1, ал.1 ЗОДОВ за присъждане на сумата в общ размер на 188 435,65 лева, представляваща обезщетение за причинените на ищите имуществени вреди от незаконосъобразен административен акт – Решение № РД-Е126-80/22.04.2024г. на управителя на НЗОК.

От фактическа страна ищите излагат, че на 18.01.2021г. като наследници на покойния С. М. С., починал на 29.11.2020г., подали в НЗОК заявление вх.№ Е126-01-6/18.01.2021г., с което поискали възстановяване на разходи за лечение на наследодателя им в чужбина - за лечение чрез химиотерапия и трансплантация на клетки на остра миелоидна левкемия с FLT-3 мутация и други подробно описани лечебно-диагностични процедури, възлизащи общо на 252 695,75 евро. Лечението на С. М. С. било разрешено от управителя на НЗОК с негово Решение № РД-Е112-40/23.07.2020г., издадено след първоначален отказ и проведено контролно-отменително производство пред настоящия съд по административно дело № 4618/2018г.

С уточнителна молба вх. № Е126-01-6/22.02.2021г. били представени допълнително

изискани от НЗОК документи. Поради непроизнасяне на административния орган в сроковете по чл.57 АПК бил оспорен мълчалив отказ, отменен с Решение № 7501/10.12.2021г., постановено по адм.д. № 4045/2021г. по описа на Административен съд София-град като преписката била върната на административния орган за ново произнасяне.

Междувременно по административната преписка в НЗОК постъпило писмо /R 897434/03.05.2021г./ от институцията по престой за лечението на наследодателя на ишците, в което била посочена сума за възстановяване в размер на 39 129,56 евро, равняваща се на 76 529,59 лева.

С писмо на управителя на НЗОК с изх. № E126-01-6/04.03.2022г. производството по заявление за възстановяване на разходи с вх. № E126-01-6/18.01.2021г. било спряно. Този акт бил отменен с Определение № 6009/28.07.2022г. по адм.д. № 2910/2022г. по описа на Административен съд София-град и преписката - върната на управителя на НЗОК за продължаване на производството със задължителни указания. Съдебното определение влязло в сила на 27.02.2023г.

На 19.04.2023г. ишците чрез своя пълномощник адв.С. М. били уведомени от управителя на НЗОК с писмо изх.№ E126-01-6/13.04.2024г., че производството по заявление с вх.№ E126-01-6/18.01.2021г. продължава като в изпълнение на определението на съда от 28.07.2022г. управителят на НЗОК е изпратил запитване до компетентния орган в Република Германия - Techniker Krankenkasse за допълнителна информация и остойностяване на всяка една от приложените към заявлението на ишците фактури. В продължение на почти година след това писмо ишците не получили информация за движението по преписката, нито краен акт по образуваното по заявлението им административно производство. След инициране на производство по чл.304 АПК от ишците, управителят на НЗОК се произнесъл с Решение № РД-E126-80/22.04.2024г., с което удовлетворил частично претенцията на заявителите - до размер от 39 129,56 евро. За да постанови такъв краен резултат, управителят на НЗОК се позовал на писмото - отговор, получено чрез система за електронен обмен на информация, от Techniker Krankenkasse - ФРГ с № R897434/03.05.2021г., в което било посочено, че за използваните от С. М. С. медицински услуги местният здравноосигурителен орган заплаща сумата от 39 129,56 евро. С т.2 от писмото било отказано възстановяване на разходи за лечение за разликата от разрешените за възстановяване средства по т.1 до размера на общата претендираната сума за възстановяване от 252 695,75 евро. Този отказ ишците оспорили пред съда като по жалбата им е образувано адм.д. № 5050/2024г. по описа на Административен съд София-град, неприключило към настоящия момент.

Въпреки че заявлението било уважено частично, разпоредената за възстановяване сума не била преведена на ишците, макар административният акт в тази част да бил влязъл в сила. Това бездействие наложило образуването на изпълнително производство, едва в хода, на което полагащите се суми били изплатени на ишците – на 13.06.2024г., в деня на получаване на поканата за доброволно изпълнение от ЧСИ. Предвид характера на престацията, която дължи управителя на НЗОК съобразно искането, съдържащо се в заявлението от 18.01.2021г., последният се явявал длъжник на ишците и за неизпълнение на паричните си задължения според тях дължи заплащане на мораторно обезщетение. С оглед обстоятелството, че всички изискуеми документи са представени със заявлението и допълнението към него, а изисканият от Techniker Krankenkasse – ФРГ отговор е постъпил при управителя на НЗОК на

03.05.2021г. като срокът за произнасяне /14-дневен/ започва да тече от този момент, ищците намират, че административният орган е изпаднал в забава по отношение формирането на диспозитив и заплащането на молителите на сумата в размер на 39 129,56 евро, равняваща се на 76 529,59 лева, на 18.05.2021г. като тази забава е продължила до 13.06.2024г., когато сумата им е преведена. Въз основа на това обосновават претенцията си за присъждане на всеки от тях на сумата в размер на 13 484,88 лева, представляваща мораторна лихва върху сумата от 38 264,79 лева за периода от 18.05.2021г. до 13.06.2024г., ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на исковата молба до датата на окончателното изплащане.

Освен тези суми ищците въз основа на горните аргументи претендират да бъде осъден ответника да заплати на всеки от тях и сумата в размер на 80 732,94 лева, ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на исковата молба до датата на окончателното изплащане, представляваща мораторната лихва върху разликата между претендираното със заявлението и изплатеното обезщетение за периода от 18.05.2021г. до датата на подаване на исковата молба 11.09.2024г. В тази част исковата претенция се заявява на основание чл.204, ал.2 АПК.

С уточнителна молба, постъпила по делото на 15.10.2024г., ищците поясняват, че вредите се претендират от сложен фактически състав, съставен от незаконосъобразно бездействие и незаконосъобразен индивидуален административен акт – посоченото в исковата молба решение от 22.04.2024г. Направено е също така, искане за спиране на производството по настоящото дело до приключване на производството по адм.д. № 5050/2024г. по описа на Административен съд София-град, което е с предмет законосъобразността на постановения отказ за възстановяване на разходи за лечение за разликата от разрешените за възстановяване средства до размера на общата претендираната сума за възстановяване от 252 695,75 евро.

С влязло в сила на 17.12.2024г. Определение № 20240/16.10.2024г. съдът е върнал исковата молба на Л. С. С. и М. С. С. – малолетен, действащ чрез своята майка и законен представител Е. В. Г., в частта, с която срещу Националната здравноосигурителна каса /НЗОК/ са предявени искиове с правно основание чл.1, ал.1 ЗОДОВ за присъждане на сумата в размер на 80 732,94 лева на всеки от ищците, ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на исковата молба до датата на окончателното изплащане, представляваща мораторната лихва върху разликата между претендираното със заявлението и изплатеното обезщетение за периода от 18.05.2021г. до датата на подаване на исковата молба 11.09.2024г. и е прекратил производството по делото в посочената част.

Исковите за присъждане на обезщетение в размер на по 13 484,88 лева, представляващи мораторна лихва върху сумата от 38 264,79 лева за периода от 18.05.2021г. до 13.06.2024г., ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на исковата молба до датата на окончателното изплащане, съдът е приел за допустими.

В съдебно заседание предявените искиове се поддържат чрез адв.М., който моли за уважаване на исковите претенции като доказани и основателни. Претендира разноски по представен списък.

Ответникът, в писмен отговор на исковата молба, оспорва допустимостта на предявените искиове, а в условията на евентуалност мотивира съображения за тяхната неоснователност. Съображенията за недопустимост се основават на обстоятелството, че сумата, по която се иска начисляване на законна лихва е за пръв път определена с

неотменен по съдебен ред административен акт, поради което не е налице първата предпоставка от фактическия състав на отговорността по ЗОДОВ. Оспорва твърдението, че сумата от 39 129,56 евро е формирана и определена с отговора на Techniker Krankenkasse от 03.05.2021г. Според него този отговор не представлява самостоятелен и задължаващ НЗОК акт по отношение на направените в него изводи. Съответно управителят на НЗОК може да се съобрази с размера, определен за възстановяване, но може и да откаже възстановяване на друго основание. Посочва, че размерът на сумата за възстановяване е определен с Решение № РД-Е126-80/22.04.2024г. Счита, че искането за вреди в размер на законната лихва върху сумата от 39 129,56 евро, съоръзмерена спрямо двамата ищци и в съответната левова равностойност, е неоснователно, доколкото тази сума е за пръв път определена с посоченото решение и не се намира в пряка причинна връзка с отменения мълчалив отказ.

В случай, че съдът не сподели това виждане, посочва, че началният момент, от който се търси начисление на лихвата е неправилно определен, тъй като съгласно Тълкувателно решение № 3/22.04.2004г. на ВКС датата на поставяне в забава на административния орган не е датата на издаване на отменения акт, а датата на влизане в сила на съдебния акт, с който е прогласена незаконосъобразността, съответно актът е отменен. Следователно според ответника в случая началната дата на забавата не е 03.05.2021г. и размерът на мораторната лихва следва да се редуцира, в случай, че искът бъде уважен.

В съдебно заседание изложените в писмения отговор съображения за недопустимост и неоснователност на исковете се поддържат чрез юрк.М..

Участващият по делото прокурор К. от СГП счита, че доколкото производството е частично прекратено и към настоящия момент се разглежда единствено искането за възстановяване на сумите във връзка с извършеното лечение, в конкретния случай е било налице произнасяне по това искане и в този смисъл е удовлетворена претенцията по това заявление в определен размер и самата искова молба в тази част е неоснователна доколкото изплатената сума към онзи момент е била преценена съобразно действително представените доказателства за извършения разход. За останалата част, която се претендира, прокурорът счита, че претенцията е неоснователна.

Съдът, като се запозна с изложеното в исковата молба, становищата на страните в съдебно заседание и прецени събраните по делото доказателства, намира за установено следното от фактическа и правна страна:

Не се спори между страните, че на 18.01.2021г. от наследниците на починалия С. М. С. /ищите в настоящото производство/ е подадено заявление вх.№ Е126-01-6, с което те са поискали от НЗОК възстановяване на разходи за лечение, проведено в чужбина, възлизащи общо на 252 695,75 евро. Лечението на С. М. С. е било разрешено с Решение № РД-Е112-40/23.07.2020г. на управителя на НЗОК, издадено след първоначален отказ и отмяната му с решение по адм.д. № 4618/2018г. по описа на Административен съд София-град.

Не се спори, че по това заявление липсва произнасяне в срока по чл.57 АПК и че с Решение № 7501/10.12.2021г., постановено по адм.д. № 4045/2021г. по описа на Административен съд София-град е отменен мълчалив отказ на управителя на НЗОК като преписката е върната на компетентния орган за произнасяне.

Междувременно по административната преписка в НЗОК е постъпило писмо от

03.05.2021г. от институцията по престой и лечение в чужбина, в което посочената сума за възстановяване е в размер на 39 129,56 евро или 76 529,59 лева.

След спиране и възобновяване на административното производство и събиране на още информация, с Решение № РД-Е126-80/22.04.2024г. управителят на НЗОК е разрешил възстановяване на средства в натура от бюджета на НЗОК в размер на 76 529,59 лева, левова равностойност на 39 129,56 евро по заявление вх.№ Е126-01-6/18.01.2021г. за получена и заплатена необходима медицинска помощ, оказана по реда на Регламент (ЕО) № 987/2009 по време на престой на територията на Федерална република Германия на С. М. С. – починал и отказал възстановяване на разходи за разликата от разрешените за възстановяване средства в натура до размера на общата претендирана сума за възстановяване от 252 695,75 евро.

Това решение е обжалвано от ишците в частта на постановения отказ като по жалбата им е образувано адм.д. № 5050/2024г. по описа на Административен съд София-град, неприключило към настоящия момент. В частта, в която е разрешено възстановяване на средства в натура от бюджетна на НЗОК в размер на 76 529,59 лева, левова равностойност на 39 129,56 евро по заявление вх.№ Е126-01-6/18.01.2021г., решението представлява благоприятен за ишците административен акт, те не са го оспорили и то е влязло в сила на 14.05.2024г.

Не се спори между страните, че изплащането на горепосочената сума е станало след образуване на изп.дело № 20248580400755 по вх.№ 25055/03.06.2024г. по описа на ЧСИ У. Д., рег.№ 858. Плащането е извършено на 13.06.2024г., за което са представени две бюджетни платежни нареждания /л.109 и 110/, всяко за сума в размер 38 264,80 лева и с получатели съответно М. С. С. и Л. С. С..

При така установеното от фактическа страна, съдът обосновава следните правни изводи:

По допустимостта на исковете съдът е изложил съображения в Определение № 20240/16.10.2024г., влязло в сила на 17.12.2023г. В допълнение следва да се посочи, че в процесния случай се претендира обезщетение за имуществени вреди в размер на мораторната лихва като задължението, чието изпълнение е забавено произтича от властнически акт /Решение № РД-Е126-80/22.04.2024г./ на административен орган, какъвто безспорно е управителят на Националната здравноосигурителна каса /НЗОК/, по арг. от чл.6, ал.3, т.2 от Закона за здравното осигуряване /ЗЗО/.

Ишците са изложили в исквата молба изрични твърдения, че в течение на процесния период е налице незаконосъобразно бездействие на управителя на НЗОК да им бъде изплатено дължимото парично обезщетение, поради което са им били нанесени имуществени вреди, изразяващи се в законната лихва върху дължимата сума. Предвид това следва да се приеме, че настъпването на вредите се твърди да е причинено от незаконосъобразно бездействие на административен орган, което квалифицира исковете като такива с правно основание чл.1, ал.1 ЗОДОВ. Правилата за допустимост на иска по чл.1, ал.1 ЗОДОВ са регламентирани в чл.204 АПК като според ал.4 незаконосъобразността на действието или бездействието се установява от съда, пред който е предявен искът за обезщетението. Предвид това и с оглед обстоятелството, че искът е предявен срещу НЗОК, която е надлежен ответник по см. на чл.205, ал.1 АПК вр. чл.6, ал.1 ЗЗО, съдът приема, че исковете са допустими.

Разгледани по същество, исковете са частично основателни, по следните съображения:

Фактическият състав на отговорността по чл.1, ал.1 ЗОДОВ определя предпоставките,

които следва да са налице, за да се реализира отговорността на ответника – наличието на незаконосъобразен административен акт/действие/бездействие; причинени вреди; пряка причинно-следствена връзка между тях.

От доказателствата по делото се установи безспорно, че с Решение № РД-Е126-80/22.04.2024г. управителят на НЗОК е разрешил възстановяване на средства в натура от бюджета на НЗОК в размер на 76 529,59 лева, левова равностойност на 39 129,56 евро по Заявление вх.№ Е126-01-6/18.01.2021г. за получена и заплатена необходима медицинска помощ, оказана по реда на Регламент (ЕО) № 987/2009 по време на престой на територията на Федерална република Германия на С. М. С. – починал и отказал възстановяване на разходи за разликата от разрешените за възстановяване средства в натура до размера на общата претендирана сума за възстановяване от 252 695,75 евро. Решението в позитивната му за ищците част не е обжалвано от тях и влязло в сила на 14.05.2024г. Считано от тази дата, посочената в решението сума за възстановяване следва да бъде преведена по сметка на ищците, наследници на починалото лице. Това е датата на възникване на задължението на управителя на НЗОК за изплащане на посочената сума по представените от ищците банкови сметки, тъй като именно с посоченото решение е определена сумата за възстановяване. До този момент за управителя на НЗОК е съществувало единствено задължението да се произнесе по Заявление вх.№ Е126-01-6/18.01.2021г. Сумата, посочена в това заявление не представлява изискуемо задължение – управителят може да уважи претенцията за възстановяване изцяло, до определен размер или да я отхвърли. Произнасянето му се извършва с решение /чл.19, ал.7, т.2 от Закона за здравното осигуряване, чл.19, ал.1 от Вътрешни правила за реда, начина и критериите относно възстановяване на извършени разходи по реда на чл.25, буква Б, параграф 5-9, чл.26, буква Б, параграф 6-7 от Регламент (ЕО) № 987/2009, Директива 2011/24/ЕС на Европейския парламент и на Съвета за упражняване на правата на пациентите при трансгранично здравно обслужване и по двустранни спогодби/договори за социално осигуряване, включващи в обхвата си здравно осигуряване/. Именно с това решение се определят параметрите на задължението, а с влизането му в сила то става изискуемо. Неизпълнението му е основание за начисляване на лихва върху главницата, какъвто е процесният случай. Основанието за заплащането ѝ се корени в облигационния характер на взаимоотношението и обхваща периода, от който задължението е станало изискуемо до момента на извършване на плащането. По арг. от посоченото, към датата на подаване на заявлението е налице единствено претенция от страна на ищците за възстановяване на разходи за лечение в чужбина, направени от техния наследодател. Към тази дата не е налице изискуемо задължение, съответно не може да се твърди забавено плащане и оттам възникване на задължение за лихва. Поради това и след като моментът на възникване на задължението е 14.05.2024г., лихва е дължима от този момент до изпълнение на задължението – извършване на плащането, а не от момента на подаване на заявлението – 18.01.2021г. или друга дата. Страните не спорят, че задължението е изпълнено на 13.06.2024г., чрез извършване на банков превод по сметките на правоимащите лица. До този момент

административният орган е бездействал и не е изпълнил задължението си, макар то да е било изискуемо. С оглед това съдът намира за доказано наличието на първия елемент от фактическия състав на отговорността по чл.1, ал.1 ЗОДОВ.

Посоченият период на бездействие представлява противоправно поведение, тъй като до изпълнението кредиторът е лишен от престацията, която му се дължи, а обратно – длъжникът извлича всички облаги от нея, той си служи с парите, които дължи и ги оползотворява в свой интерес. Лишаването от получаването на сумата за определен период от време представлява вреда, тъй като рефлектира в имуществената сфера на ишците като намалява патримониума на засегнатите лица. Причината патримониумът на ишците да не бъде попълнен с паричната сума е забавата на административния орган да плати задължението си. Забавата на изпълнението обуславя задължение за заплащане на мораторна лихва. Налице са, предвид това, вторият и третият елемент от фактическия състав на отговорността по чл.1, ал.1 ЗОДОВ – причинени имуществени вреди и пряка причинно-следствена връзка между бездействието на ответната страна и настъпването на вредите. Същите следва да бъдат определени в размер на 454,44 лева за всеки от ишците, съобразно дължимата им се сума в размер на 38 264,79 лева, за периода от 14.05.2024г. /датата на влизане в сила на Решение № РД-Е126-80/22.04.2024г. на управителя на НЗОК в позитивната за тях част, представляващо изпълнително основание по см. на чл.268 АПК/ до 13.06.2024г. /датата на плащането/.

Предвид изложеното исковете следва да бъдат уважени до размера от 454,44 лева за периода от 14.05.2024г. до 13.06.2024г. и отхвърлени в останалата им част до пълния предявен размер от 13 484,88 лева – лихва за забава върху главницата за периода от 18.05.2021г. до 13.05.2024г., като определянето размера на дължимата лихва е изчислено посредством лихвения калкулатор на Националната агенция за приходите.

С оглед основателността на претенцията за обезщетение следва ответникът да бъде осъден да заплати на ишците и законна лихва върху главницата, считано от датата на подаване на исквата молба /11.09.2024г./ до окончателното изплащане на сумата.

При този изход на делото и на основание чл.10, ал.3 ЗОДОВ на ишците се следват разноски, съразмерно на уважената част. Такива се следват и на ответника, съразмерно на отхвърлената част, но от него е заявено изрично, че не претендира присъждане на разноски. Разноските на ишците са в размер на 64 лева за всеки от тях, от които 10 лева за заплатена държавна такса и 54 лева за заплатено адвокатско възнаграждение.

Водим от горното и на основание чл.172, ал.2 АПК, Административен съд София-град, Второ отделение, 40-ти състав

РЕШИ:

ОСЪЖДА Националната здравноосигурителна каса да заплати на Л. С. С. сумата в размер на 454,44 лева /четиристотин петдесет и четири лева и четиридесет и четири стотинки/, представляваща обезщетение на ищеца за

причинените му имуществени вреди от незаконосъобразно бездействие на ответника, изразяващи се в законната лихва върху вземането му в размер на 38 264,80 лева за периода от 14.05.2024г. до 13.06.2024г., ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на исковата молба /11.09.2024г./ до окончателното изплащане, като ОТХВЪРЛЯ иска в останалата му част до пълния предявен размер от 13 484,88 лева за периода от 18.05.2021г. до 13.05.2024г.

ОСЪЖДА Националната здравноосигурителна каса да заплати на М. С. С. сумата в размер на 454,44 лева /четиристотин петдесет и четири лева и четиридесет и четири стотинки/, представляваща обезщетение на ищеца за причинените му имуществени вреди от незаконосъобразно бездействие на ответника, изразяващи се в законната лихва върху вземането му в размер на 38 264,80 лева за периода от 14.05.2024г. до 13.06.2024г., ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на исковата молба /11.09.2024г./ до окончателното изплащане, като ОТХВЪРЛЯ иска в останалата му част до пълния предявен размер от 13 484,88 лева за периода от 18.05.2021г. до 13.05.2024г.

ОСЪЖДА Националната здравноосигурителна каса да заплати на Л. С. С. сумата в размер на 64 /шестдесет и четири/ лева, представляваща разноски по производството.

ОСЪЖДА Националната здравноосигурителна каса да заплати на М. С. С. сумата в размер на 64 /шестдесет и четири/ лева, представляваща разноски по производството.

Решението може да бъде обжалвано с касационна жалба в 14-дневен срок от съобщаването му чрез Административен съд София-град пред Върховния административен съд.

Решението да се съобщи на страните чрез изпращане на препис от него по реда на чл.137 АПК.

Съдия: